

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МОРФОЛОГІЯ ГІДРОБІОНТІВ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	207 Водні біоресурси та аквакультура
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Водні біоресурси та аквакультура
Курс, семестр	Курс I, семестр 2
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0 Загальна кількість годин – 120, з яких: лекцій – 16 год, практичних/лабораторних/семінарських занять - 24 год, самостійна робота – 80 год. Форма семестрового контролю – іспит.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут/факультет, кафедра	Факультет технологій тваринництва та продовольства, кафедра біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького
Контактні дані розробника(ів)	<i>викладач:</i> Ільченко Марія Олександрівна, к.с.-г.н., ст. дослідник <i>контакти:</i> ауд. 444 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> mariia.ilchenko@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/ilchenko-mariya-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	Передумови для вивчення навчальної дисципліни для здобувачів базуються на знаннях середньої школи, отриманих під час освоєння предметів «Зоологія» та «Біологія».
Компетентності	загальні: - ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. спеціальні: - СК 2. Здатність досліджувати біохімічні, гідробіологічні, гідрохімічні, генетичні та інші зміни об'єктів водних біоресурсів та аквакультури і середовища їх існування. - СК 3. Здатність класифікувати риб, вивчати морфологію, біологію рибоподібних і риб. - СК 7. Здатність виявляти вплив гідрохімічного та гідробіологічного параметрів водного середовища на фізіологічний стан водних живих організмів.

Програмні результати навчання/результати навчання	- ПРН 8. Використовувати знання і розуміння біотопів водойм, життєвих форм гідробіонтів, впливу факторів на водні організми, їх життєдіяльність, популяції гідробіонтів та гідробіоценози, гідроекосистем, гідробіології морів, океанів, континентальних водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури. - ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури. - ПРН 10. Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Отримані знання загальних закономірностей будови тіла рибоподібних і риб допоможуть майбутнім фахівцям у їх практичній роботі з поліпшення відтворювальної здатності та продуктивності різних представників промислової іхтіофауни.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо будови та функцій організму риб на клітинному, тканинному і органному рівнях.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Поняття про морфологію, її предмет та об'єкти вивчення. Тема 2. Система органів шкірного покриву. Тема 3. Закономірності будови внутрішніх органів. Тема 4. Органи травлення. Тема 5. Органи дихання. Тема 6. Сечостатева система. Тема 7. Органи кровообігу. Тема 8. Нервова система.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<i>Словесні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення; бесіда. <i>Наочні методи:</i> ілюстрування; демонстрування. <i>Практичні методи:</i> вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка рефератів/презентацій. <i>Методи формування пізнавальних інтересів:</i> створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти. <i>Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності:</i> роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження. <i>Інтерактивні методи:</i> дискусії, диспути. <i>Комп'ютерні і мультимедійні методи:</i> використання мультимедійних презентацій. <i>Методи письмового контролю:</i> контрольна робота, самостійна робота. <i>Методи самоконтролю:</i> самостійний пошук помилок, самоаналіз, визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та

НАВЧАННЯ	достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
-щодо термінів виконання та перескладання	Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaproosvitniyprocespravlene.pdf) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprocinyuvannyarezultativnavchannyazdobuvachivyshchoiosvityvpdau.pdf). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу декана. Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це деканат факультету, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан факультету своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу декана. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
-щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
-щодо відвідування занять	У відповідності до Положення про організацію освітнього процесу

	в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaproosvitniyprocespravlene.pdf відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан.
-щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
-щодо оскарження результатів оцінювання	Відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprooscinuivannya2023.pdf, студенти мають право оскаржувати результати поточного або семестрового контролю, якщо вони не погоджуються з отриманою оцінкою. Після оголошення результатів студент може звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо оцінки. Якщо в процесі обговорення не вдається вирішити спірну ситуацію, здобувач освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гриневич Н.Є., Слюсаренко А.О., Присяжнюк Н.М., Хом'як О.А., Трофимчук А.М., Жарчинська В.С., Михальський О.Р. Морфологія риб: Методичні вказівки для виконання самостійної роботи студентами першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 207 "Водні біоресурси та аквакультура". Біла Церква, 2021. 12 с.
2. Гриневич Н.Є., Слюсаренко А.О., Присяжнюк Н.М., Хом'як О.А., Трофимчук А.М., Жарчинська В.С. Морфологія риб: Методичні вказівки для виконання практичних завдань студентами першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 207 "Водні біоресурси та аквакультура". Біла Церква, 2021. 34 с.
3. Гроховська Ю.Р. Методичні вказівки до виконання лабораторних та практичних робіт з навчальної дисципліни «Анатомія риб» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» денної та заочної форм навчання. Рівне: НУВГП, 2019. 43 с.
4. Захаренко М.О., Митяй І.С., Курбатова І.М., Дегтяренко О.В. Зоологія хордових: навчальний посібник. К.: ТОВ «АГРАР МЕДІА ГРУП», 2015. 380 с.

5. Пилипенко Ю.В. та ін. Методи іхтіологічних досліджень: навчальний посібник. Херсон, 2017. 432 с.

Допоміжні

1. Клименко О.М. Морфологія риб. Рівне, 2001. 71 с.
2. Мельник О.П., Костюк В.В., Шевченко П.Г. Анатомія риб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 624 с.
3. Шерман І.М., Пилипенко Ю.В., Шевченко П.Г. Загальна іхтіологія: підручник. К., 2009. 453 с.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, протокол від 02 вересня 2024 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	Опитування	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання тестових завдань	
Тема 1. Поняття про морфологію, її предмет та об'єкти вивчення.	2	2	4	10	8
Тема 2. Система органів шкірного покриву.	2	2	4		8
Тема 3. Закономірності будови внутрішніх органів.	3	2	4		9
Тема 4. Органи травлення.	3	2	4		9
Тема 5. Органи дихання.	3	2	4		9
Тема 6. Сечостатева система.	3	2	4		9
Тема 7. Органи кровообігу.	3	2	4		9
Тема 8. Нервова система.	3	2	4		19
Разом	22	16	32	10	80

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання

виконання вправ на практичних заняттях (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4 бали	Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, відмінна відповідь з невеликою кількістю неточностей.
1-2 бали	Виконані не всі завдання, відповідь середнього та нижче середнього рівня, не може відповісти на додаткові питання.
0 балів	Потрібне повторне виконання

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали	Розкрита відповідь та повне виконання завдань самостійної роботи.
1 бал	Розкрита відповідь та неповне виконання завдань самостійної роботи, допускаються неточності.
0 балів	Потрібне повторне виконання.

Шкала та критерії оцінювання

розв'язування тестів (0-10 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10 балів	Усі відповіді на питання є правильними.
8-9 балів	Відповідь на питання розкрита частково і допустивши при цьому окремі помилки.
6-8 балів	Недостатньо правильно дано відповіді на більшість питань.
1 – 5 балів	Недостатньо або неправильно дано відповіді на більшість питань.

Форма проведення семестрового контролю знань ЗВО згідно з робочим та навчальним планом – *екзамен*.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання під час проведення екзамену здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання

Екзамен (0-20 балів)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
16-20 балів		Студент логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.
11-15 балів		Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного матеріалу або при аналізі практичного.
6-10 балів		Студент непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; при виконанні практичних завдань виявляє неточності у знаннях.
1 – 5 балів		Студент орієнтується у загальних теоретичних питаннях і може згадати окремі питання.